



Bryssel, 28. syyskuuta 2026
(OR. en)

12859/1/26
REV 1

Toimielinten välinen asia:
2026/0164(COD)

COPEN 320
EUROJUST 49
JAI 1098
CODEC 1615

ILMOITUS

Lähtettäjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) ja asetuksen (EU) 2018/1727 kumoamisesta – Periaatekeskustelu

I Johdanto

Komissio toimitti 24. kesäkuuta 2026 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) ja asetuksen (EU) 2018/1727 kumoamisesta¹, jäljempänä 'ehdotus'.

¹ 11145/26 + ADD 1 – ADD 7.

Komissio esitteli ehdotuksen ja siihen liittyvän vaikutustenarvioinnin neuvoston asiaankuuluvan työryhmän (rikosoikeusyhteistyöryhmä) kokouksessa 23. heinäkuuta 2026.² Komissio selitti, että ehdotuksen päätavoitteena on korjata vuoden 2025 arvioinnissa havaitut puutteet (nykyisessä) Eurojust-asetuksessa (EU) 2018/1727.³ Arvioinnissa annettiin tunnustusta viraston huomattavalle menestykselle ja merkittävälle lisäarvolle jäsenvaltioiden kannalta, mutta siinä tuotiin myös esiin rakenteellisia ja toiminnallisia rajoitteita, jotka estävät virastoa hyödyntämästä koko potentiaaliaan.

Samassa kokouksessa 23. heinäkuuta Eurojustin puheenjohtaja esitti huomioita ehdotuksesta⁴, ja jäsenvaltiot kävivät ensimmäisen keskustelun puheenjohtajavaltion asiakirjan⁵ pohjalta. Kokouksen jälkeen monet jäsenvaltiot esittivät myös kirjallisia huomautuksia⁶.

Jäsenvaltiot jatkoivat keskusteluja työryhmän kokouksessa 16. syyskuuta 2026 kahden puheenjohtajavaltion asiakirjan⁷ ja komission epävirallisen asiakirjan⁸ pohjalta. Työryhmän kokouksessa aloitettiin myös tekstin artiklakohtainen tarkastelu⁹.

II Työryhmän kokouksissa käsitellyt kysymykset

Työryhmän kokouksissa käydyissä ehdotusta käsittelevissä ensimmäisissä keskusteluissa on tarkasteltu useita kysymyksiä:

² Diat, joita komissio käytti esitellessään vaikutustenarviointia rikosasiayhteistyöryhmän kokouksessa, ovat asiakirjassa WK 10914/26.

³ 11285/25 + ADD 1.

⁴ Diat, joita Eurojustin puheenjohtaja käytti esittäessään komission ehdotusta koskevat Eurojustin huomiot, ovat asiakirjassa WK 10916/26.

⁵ WK 9842/26.

⁶ WK 13064/3/26 REV 3.

⁷ WK 13147/26 ja WK 13149/26.

⁸ WK 13269/26.

⁹ Kokouksessa keskusteltiin 1, 2, 3 ja 4 artiklasta ja 5 artiklan 1 ja 2 kohdasta.

a) Hallintorakenne

Hallintorakenteesta on keskusteltu työryhmässä intensiivisimmin, vaikka hallintoa koskevan luvun artiklakohtaista tarkastelua ei ole vielä aloitettu¹⁰.

- Nykyinen organisaatio

Nykyisen asetuksen mukaan Eurojustilla on yksi rakenne, johon kuuluvat kollegio, johtokunta ja hallintojohtaja.

Kollegio koostuu kansallisista jäsenistä, joita on yksi kustakin EU:n jäsenvaltiosta¹¹. Kansalliset jäsenet ovat tuomareita, syyttäjiä tai muita oikeusalan ammattilaisia, joilla on vastaava pätevyys. Kollegio vastaa Eurojust-yksikön organisaatiosta ja toiminnasta. Se kokoontuu säännöllisesti keskustelemaan ja äänestämään Eurojustin toiminnasta sekä muista merkityksellisistä kysymyksistä. Kollegion hoitaessa hallinnointitehtäviään siihen kuuluu myös edustaja Euroopan komissiosta.

Johtokunta avustaa kollegiota sen hallintotehtävissä. Se valvoo kollegion hyväksyttäväksi toimitettavien hallinnollisten asioiden valmistelutyötä, josta vastaa hallintojohtaja, ja tekee Eurojust-asetuksen 16 artiklassa tarkoitettuja hallinnollisia päätöksiä. Johtokunnan puheenjohtajana toimii Eurojustin puheenjohtaja, ja se koostuu Eurojustin varapuheenjohtajista ja Euroopan komission edustajasta. Kaksi muuta kollegion jäsentä nimitetään johtokunnan jäseniksi kaksivuotisen vuorottelujärjestelmän mukaan.

Hallintojohtaja hoitaa Eurojustin hallinnointia ja tukee näin omalta osaltaan Eurojustin kollegion toimintaa. Hallintojohtaja on väliaikainen toimihenkilö, jonka kollegio nimittää hoitamaan Eurojustille osoitettuja päivittäisiä hallinnollisia tehtäviä. Hänet nimitetään neljän vuoden toimikaudeksi, ja toimikausia voi olla enintään kaksi. Hallintojohtaja toimii Eurojustin laillisena edustajana.

¹⁰ Tarkempia tietoja asiakirjassa WK 13147/26.

¹¹ Lukuun ottamatta Tanskaa perussopimukseen liitetyn pöytäkirjan N:o 22 nojalla.

- Ehdotuksen mukainen organisaatio

Ehdotuksen II luvussa esitetään kaksiosainen kehys, joka koostuu hallintorakenteesta, johon kuuluvat hallintoneuvosto, johtokunta ja hallintojohtaja, sekä operatiivisesta rakenteesta, johon kuuluvat kansalliset jäsenet ja kollegio. Komission mukaan tällainen kehys mahdollistaisi sen, että kollegio voisi keskittyä operatiivisiin tehtäviin ja osallistua vähemmän viraston päivittäiseen hallintoon. Komission mukaan tämä johtaisi tehokkuushyötyihin. Komissio toteaa, että tällaisten hyötyjen saavuttaminen on tarpeen, kun otetaan huomioon EU:n muuttuvat haasteet rikosoikeuden alalla ja odotettavissa oleva institutionaalinen kehitys oikeus- ja sisäasioiden alalla, erityisesti sen ja Europolin välisten suhteiden vahvistaminen.

Jäsenvaltiot suhtautuivat ehdotukseen yleisesti ottaen myönteisesti, mutta ne ilmaisivat myös huolensa ehdotetuista uusista hallintoa koskevista säännöistä, erityisesti hallintoneuvoston perustamisesta. Vaikka jäsenvaltiot tunnustavat tavoitteen yksinkertaistaa Eurojustin hallintorakennetta ja vähentää kansallisille jäsenille aiheutuvaa hallinnollista rasitetta, ne suhtautuivat varauksella siihen, edistäisikö uuden hallintoelimen perustaminen tätä tavoitetta käytännössä.

Jäsenvaltioiden enemmistö on huolissaan siitä, että hallintoneuvoston perustaminen uhkaa monimutkaistaa Eurojustin hallintokehystä ja luoda uuden päätöksenteko- ja hallintotason. Lisäksi todettiin, että hallintoneuvoston perustaminen saattaisi vaarantaa Eurojustin oikeudellisen riippumattomuuden.

Useat jäsenvaltiot totesivat, että yksinkertaistaminen olisi toteutettava selkeyttämällä vastuunjakoa Eurojustin nykyisten elinten välillä, erityisesti antamalla johtokunnalle mahdollisuus tehdä enemmän päätöksiä.

- Komission epävirallinen asiakirja

Komissio esitti jäsenvaltioiden huomautusten pohjalta laaditun epävirallisen asiakirjan¹², jossa perustellaan ehdotettua hallintorakennetta. Asiakirjassa pyritään vastaamaan jäsenvaltioiden huolenaiheisiin, jotka liittyvät monimutkaistumisen riskiin, sekä selitetään hallintorakenteen ja operatiivisen rakenteen muodostavien elinten välistä suhdetta ja esitetään komission arvio, jonka mukaan uudistuksella jaettaisiin uudelleen olemassa olevia tehtäviä uuden hallintoelimen lisäämisen sijasta.

Epävirallisessa asiakirjassa käsitellään myös mahdollista vaikutusta Eurojustin oikeudelliseen riippumattomuuteen ja kuvataan järjestelyjä, joiden mukaisesti tapausten käsittelyä, koordinoitua ja tukemista koskeva operatiivinen päätöksenteko varattaisiin edelleen kollegiolle ja kansallisille jäsenille. Tähän kuuluisi Eurojustin puheenjohtajan rooli kahden rakenteen välisenä institutionaalisenä linkkinä.

Lisäksi asiakirjassa käsitellään hallintoneuvoston perustamisen tehokkuusvaikutuksia ja esitellään taustalla olevassa vaikutustenarvioinnissa tarkasteltuja erilaisia skenaarioita ja niiden vaikutuksia kansallisten jäsenten nykyiseen hallinnolliseen työmäärään.

b) Muut työryhmässä käsitellyt kysymykset

Jäsenvaltiot tarkastelivat myös useita muita ehdotettuun uuteen asetukseen liittyviä kysymyksiä, ja suurin osa huomautuksista annettiin kirjallisesti. Nämä kysymykset koskevat muun muassa seuraavia aiheita:

- Eurojustin omat aloitteet

Tämä kysymys koskee ehdotuksen III luvun II jaksoa. Se liittyy Eurojustin kykyyn toteuttaa operatiivisia toimia omasta aloitteestaan, jos kansalliset viranomaiset tai EPPO eivät ole esittäneet pyyntöä.

Jäsenvaltiot suhtautuivat yleisesti ottaen myönteisesti tähän ehdotukseen. Jotkut jäsenvaltiot esittivät huolensa tarpeesta varmistaa, että asetuksessa säilytetään oikea tasapaino toisaalta kansallisten oikeus- ja syyttäväviranomaisten oikeuksien ja toisaalta Eurojustin itsemääräämisoikeuden mahdollisen laajentamisen välillä.

¹² WK 13269/26.

- Suhde Euroopan oikeudelliseen verkostoon ja muihin verkostoihin

Tämä kysymys liittyy ehdotuksen V luvun II jakson joihinkin ehdotettuihin säännöksiin.

Useat jäsenvaltiot ilmoittivat pyytävänsä selvennystä viraston kanssa rinnakkain toimivien verkostojen roolin ja toimeksiannon osalta. Jäsenvaltiot kysyivät erityisesti, selkeytetäänkö ehdotuksessa riittävästi Eurojustin ja Euroopan oikeudellisen verkoston (EJN) välistä vastuunjakoa. Lisäksi esitettiin resursseihin liittyviä yksityiskohtaisia kysymyksiä ja pyydettiin selvennystä EJN:n toimeksiantoon ja riippumattomuuteen.

- Yhteistyö kolmansien maiden kanssa

Tämä kysymys liittyy ehdotuksen V luvun III jaksoon, joka koskee Eurojustin sekä kolmansien maiden viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen välistä kansainvälistä yhteistyötä. Ehdotettujen säännösten mukaan on mahdollista hyväksyä nelivuotinen yhteistyöstrategia, jossa esitetään erilaisia yhteistyömekanismeja. Näitä ovat kolmansiin maihin lähetetyt Eurojustin yhteyshenkilöt, Eurojustiin lähetetyt kolmansien maiden yhteyssyyttäjät, Eurojustiin sijoitetut kolmansien maiden yhteyspisteet sekä Eurojustin yhteyspisteet kolmansissa maissa ja kansainvälisissä järjestöissä.

Jäsenvaltiot ovat tuoneet esiin joitakin kysymyksiä, jotka liittyvät Eurojustin yhteistyötä kolmansien maiden kanssa koskeviin ehdotettuihin säännöksiin. Puheenjohtajavaltio on alustavasti todennut, että tätä kysymystä on tarkasteltava tarkemmin erityisesti ehdotettujen operatiivisten mekanismien osalta¹³, mukaan lukien niiden synergiat, soveltamisala ja tavoiteltu lisäarvo.

Eurojustilla on keskeinen rooli unionin rakenteissa rikosoikeuden alalla. Ehdotuksen jokaista osaa, myös edellä mainittuja näkökohtia, on tarkasteltava huolellisesti. Asian käsittely on aloitettu suhteellisen äskettäin, ja Irlannin puheenjohtajakaudella on määrä järjestää lisää kokouksia ehdotuksen tarkastelemiseksi.

¹³ 61–64 artikla.

III Kysymys ministereille

Ministereitä pyydetään ilmoittamaan, mitkä ehdotuksen osat ovat heidän jäsenvaltionsa kannalta tärkeimpiä ja mitkä olisi näin ollen asetettava etusijalle, kun ehdotusta kokonaisuudessaan tarkastellaan yksityiskohtaisemmin neuvoston valmisteluelimissä.
